

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

Guidelines for the Development of Enhanced Learning Management Skills in the 21st Century among Teachers at Schools under Secondary Education Service Area Office 24

สุริสา ไวแสน¹, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ²
Surisa Waisaen¹, Suwat Julsuwan²

Received: 8 July 2021

Revised: 19 August 2021

Accepted: 6 September 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 และ 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครู จำนวน 311 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 โรงเรียน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในโรงเรียน จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มและประเมินการพัฒนาแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร. 08-1717-8690 อีเมล: aom9876.spk@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร. 08-6303-4846 อีเมล: suwat.29012505@gmail.com

¹ Master Student Major Educational Administration and Development Faculty of Education Mahasarakham University,
Tel. 08-1717-8690 E-mail: aom9876.spk@gmail.com

² Associate professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านการร่วมมือ ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ และทักษะอาชีพ ตามลำดับ

2. การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ในด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, แนวทางเสริมสร้างทักษะ

Abstract

This study aimed to.- 1) study the current conditions, desirable conditions, and requirements for guideline development in order to enhance learning management skills in the 21st century among teachers at schools under the Secondary Education Service Area Office 24, and 2) study guideline development for enhancing learning management skills in the same location. The phases of study were separated into two distinct levels. Phase 1 aimed to study the current conditions, desirable conditions, and requirements for guideline development to enhance learning management skills in the 21st century among teachers at schools under the Secondary Education Service Area Office 24. The samples comprised 16 educational administrators and 311 teachers. The tools for collecting data were questionnaires. Statistics used to analyse data included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Priority of Need index. Phase 2 aimed to develop guidelines for enhancing learning management skills in the 21st century among teachers at schools under the Secondary Education Service Area Office 24. Samples included 3 schools that had the best practices. The informants were 6 educational administrators and academic teachers. The tools used in this phase were structured interviews and a feasibility evaluation of guideline development for enhancing learning management skills in the 21st century among teachers at schools under the Secondary Education Service Area Office 24. They were evaluated by 7 experts using a focus group. The statistics used to analyse data were mean and standard deviation.

Results from the study present that:

1. The results from the study of the current conditions concerning guideline development for enhancing learning management skills in the 21st century among teachers at schools under the Secondary Education Service Area Office 24 showed that the overall level of current conditions was high ($\bar{X}=4.23$) in every aspect. The overall level of desirable conditions for guideline development to enhance learning management skills was also very high ($\bar{X}=4.66$) in every aspect. The requirements for guideline development to enhance learning management skills from the highest to lowest, were creative skills, communication skills, computer and technology skills, critical thinking skills, cooperation skills, skills to understand different cultures and different paradigms, and career skills, respectively.

2. The results of guideline development for enhancing learning management skills in the 21st century among teachers at schools under the Secondary Education Service Area Office 24 show that the overall suitability was high ($\bar{X}=4.38$) in every aspect, while the feasibility was very high ($\bar{X}=4.57$) in every aspect.

Keywords: Learning management skills in the 21st century, guideline for enhancing skills

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบเดียวกันทั้งห้องเป็นสิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยน โดยธรรมชาติของนักเรียนมีความแตกต่างกันทั้งสติปัญญา อารมณ์ ความพร้อมทางการเรียนรู้ รูปแบบการสอนแบบหนึ่งอาจประสบความสำเร็จกับนักเรียนประเภทหนึ่งแต่อาจจะไม่ได้ผลกับนักเรียนอีกประเภทหนึ่ง ดังนั้น การที่ครูมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนมากเท่าใด ก็ช่วยให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สุมิต ว่องวาณิช, 2546) การจัดการศึกษาต้องกำหนดเป้าหมาย และจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการศึกษาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในมาตรา 6 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับให้มีการรู้เท่าทัน และมีความสามารถในการใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงเป็นประเด็นเร่งด่วนของทุกประเทศ สำหรับการศึกษาในปัจจุบันและในอนาคต (วิชรา เล่าเรียนดี ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560) กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาจะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถ และศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก จึงได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ.2558-2564) มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย และสำนักงานคณะ

กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) โดยครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ครูจึงต้องแสวงหาข้อมูลความรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายสำคัญคือผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ตอบสนองยุทธศาสตร์ของชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ศักยภาพที่สำคัญของผู้เรียน ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานในยุคดิจิทัล ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวได้ว่า ครูเป็นพลังสำคัญต่อการสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพของประเทศและสังคมโลก (สุคนธ์สินธพานนท์, 2562)

ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 นั้นช่วยให้นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน (สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) รวมทั้งมีทักษะด้านการสื่อสารในการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ (สุคนธ์สินธพานนท์ และคณะ, 2562) ทักษะด้านการร่วมมือเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่ใช้สำหรับการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2556) การคิดใดๆ มีการไตร่ตรองหรือลงความคิดเห็นก่อนการ

ตัดสินใจ จะช่วยให้การคิดนั้นเป็นไปอย่างรอบคอบหรืออย่างมีวิจารณ์ญาณ และทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณที่ได้นั้นก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้) ซึ่งคุณภาพการคิดของนักเรียนคือเป้าประสงค์ของโรงเรียนและโรงเรียนพยายามที่จะฝึกฝนพัฒนาให้เกิดกับนักเรียน คือทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและรองลงมา คือทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (รูปทอง กว้างสวัสดิ์, 2554) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ เป็นทักษะที่สะท้อนเครือข่ายของโลกยุคใหม่ที่มากับแนวคิดโลกาภิวัตน์และเครื่องจักร ที่คนในสังคมโลกจะต้องรู้จักคนอื่นๆ การรู้จักโลกและวัฒนธรรมอื่นมีเป้าหมายเพื่อการอยู่ร่วมกันและเป้าหมายในเชิงเศรษฐกิจไปพร้อมกัน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2557) และทักษะอาชีพ เป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากที่สุดอีกด้านหนึ่ง ในปัจจุบันและเพื่ออนาคต (วัชรวิลา เล่าเรียนดีและคณะ, 2560)

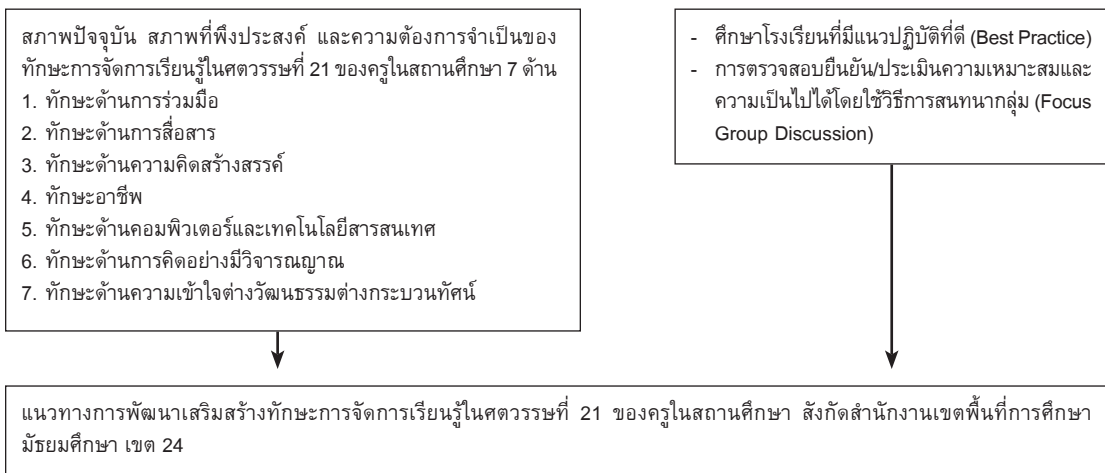
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 มีผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษา ด้านโอกาสทางการศึกษา และด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สรุปเป็นรายด้านโดยพบว่า ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา จากการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2560-2561 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น แต่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ลดลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24, 2563)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ

ครูในสถานศึกษา โดยมุ่งศึกษาใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านการร่วมมือ 2) ทักษะด้านการสื่อสาร 3) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะอาชีพ 5) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ 7) ทักษะด้านความเข้าใจ

ต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์ เพื่อใช้เป็นการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ต่อไป

กรอบแนวคิด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

วิธีการศึกษา

การวิจัยการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ทั้งนี้ได้แบ่งระยะการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 จำนวน 2,139 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 327 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธี Krejcie and Morgan และใช้

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2561)

เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Congruence: IOC) รายข้อที่มีค่าเท่ากับ 0.60-1.00 ในการวิจัยในครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.982 ความเชื่อมั่นของสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.993 และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.970

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสถิติแบบแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority of Need index) และจัดลำดับความต้องการ PNImodified

ระยะที่ 2 การศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1. การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 1) กลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยคัดเลือกโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยวิธีการสัมภาษณ์จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 6 คน 2) เครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาทั้ง 7 องค์ประกอบ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 24 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ณ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3 โรงเรียน และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจำแนกเรื่องที่สัมภาษณ์ออกเป็นด้านต่างๆ เป็นรายลักษณะย่อยตามกรอบแนวคิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

2. นำผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูจำนวน 6 คน เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มาสังเคราะห์ข้อมูลรวมกับการศึกษาเอกสาร และนำมาเขียนเป็นร่างการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

3. การตรวจสอบยืนยัน/ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) 1) กลุ่มเป้าหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน 2) เครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสนทนา แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อนำไปสนทนากลุ่มต่อไป 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มาวิเคราะห์ผลการประเมินหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) และ

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านการร่วมมือ ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์ และทักษะอาชีพตามลำดับ (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ทักษะด้านการร่วมมือ	4.29	0.523	มาก	4.71	0.392	มากที่สุด	0.098	5
2. ทักษะด้านการสื่อสาร	4.21	0.581	มาก	4.66	0.442	มากที่สุด	0.107	2
3. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์	4.21	0.609	มาก	4.67	0.433	มากที่สุด	0.109	1
4. ทักษะอาชีพ	4.23	0.590	มาก	4.64	0.462	มากที่สุด	0.097	7
5. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.20	0.613	มาก	4.64	0.491	มากที่สุด	0.105	3
6. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.18	0.590	มาก	4.62	0.456	มากที่สุด	0.105	3
7. ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์	4.28	0.623	มาก	4.70	0.452	มากที่สุด	0.098	5
รวม	4.23	0.521	มาก	4.66	0.401	มากที่สุด	0.102	-

2. การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยได้แนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะด้านการร่วมมือ ได้แก่ บุคลากรแหล่งเรียนรู้จากชุมชนเข้ามาใช้ในโรงเรียน สถานศึกษาใช้หลักสูตรเชิงสหวิทยาการโดยรวมเนื้อหาหลายวิชามาอยู่ในหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) ทักษะด้านการสื่อสาร ได้แก่ ใช้กระบวนการ

จัดการเรียนรู้ในการสื่อความหมาย จัดการเรียนรู้โดยบูรณาการในรายวิชาต่างๆ 3) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในโครงการ เข้าร่วมกลุ่ม ชุมชน มีการประดิษฐ์คิดค้น 4) ทักษะอาชีพ ได้แก่ สนับสนุนทางวิชาชีพแก่ชุมชนในด้านการให้การศึกษา วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน โดยการฝึกทักษะอาชีพและจัดกลุ่มนักเรียนตามความสนใจในการเรียนของนักเรียน 5) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ สถานศึกษามีการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และ E-Learning สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยน และสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 6) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรงโดยการให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องชุมชนของตนเอง การจัดการเรียนรู้มีการฝึกฝนและหาวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดด้วยวิธีการตั้งคำถาม และ 7) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ต้องยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้ต้องครอบคลุมและตอบสนองต่อเครือข่ายการเรียนรู้ที่ขยายมากขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

1. จากการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยทักษะด้านการร่วมมือมีสภาพปัจจุบันในอันดับแรก สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยทักษะด้านการร่วมมือมีสภาพที่พึงประสงค์

ในอันดับแรก ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่าทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์มีความต้องการจำเป็นในอันดับแรกสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี เรือนแก้ว (2560) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รายด้านเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการ 2) ด้านการใช้สื่อ การจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ 3) ด้านการประเมินผล และ 4) ด้านการจัดการเรียนรู้

2. จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา ในด้านความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก พบว่า ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเหมาะสมในอันดับแรก และด้านความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์มีความเป็นไปได้ในอันดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยาพร นพพรเศรษฐกุล (2561) ได้ศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มี

ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สูงกว่า
ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การศึกษาลำดับความต้องการจำเป็น
ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการ
จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 24 เมื่อพิจารณารายด้าน พบ
ว่าทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์มีความต้องการ
จำเป็นในอันดับแรก ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการ
เรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นโดย
มีการบูรณาการนวัตกรรมการเรียนรู้สร้างให้เกิด
ชุมชนและสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้เอื้อต่อ
การเรียนรู้การสอนด้านความคิดสร้างสรรค์ของ
ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้ง ต่อไป

2.1 ควรศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาในด้าน
ต่างๆ เช่น ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต
ทักษะด้านพัฒนานวัตกรรม ทักษะด้านภาวะผู้นำ
เป็นต้น เพื่อที่จะได้ทราบแนวทางในการส่งเสริม
และปรับปรุงพัฒนาต่อไป

2.2 ควรศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วม
ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเสริมสร้างทักษะ
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 24

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริม
สร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ
ครูในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ

บรรณานุกรม

- ฐปทอง กว้างสวาสดี. (2554). *การสอนการคิด*. บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2561). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. ดัชนีการพิมพ์.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). *ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Theories and Development of Instructional Model)*. โรงพิมพ์เอส พรินติ้ง ไทย แฟคตอรี.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวพ้นกับดักของตะวันตก*. วิทยาลัยครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- วัชรรา เล่าเรียนดี ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษา*. เพชรเกษมพรินติ้ง กรุปจำกัด.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2562). *หลากหลายวิธีสอน...เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย*. ห้างหุ้นส่วนจำกัด
9119 เทคนิควินดิง.
- สุริยาพร นพพรเศรษฐกุล. (2561). *ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 [วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2546). *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. (2563). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. <http://sesao24.go.th/web/wp-content/uploads/2020/04/A3-2563.pdf>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. ห้างหุ้นส่วนจำกัด อีเลฟเว่น สตาร์ อินเทอร์เน็ต.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการจัดทำทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อัญชลี เรือนแก้ว. (2560). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.